

Jan Zahradník, hejtman Jihočeského kraje pro Jihočeské Deníky Bohemia –Duel

14.1.2005

Vztah ochránců přírody a veřejnosti zaznamenal za patnáct let existence svobodné společnosti u nás zajímavý vývoj. Na začátku devadesátých let měla ochrana přírody u široké veřejnosti velký respekt, postupem času však začaly sílit konflikty mezi ochránci přírody a zastánci budování dopravní, průmyslové i turistické infrastruktury. V mnoha případech byl nesmlouvavý postoj ochránců přírody důvodem zablokování rozvojových aktivit od státní po obecní úroveň. Pro mnohé starosty se ochránci přírody stali nevítanými tvůrci problémů, neřku-li nepřáteli.

Domnívám se, že jednou z příčin tohoto stavu je to, že ochránci přírody svého postavení, daného zejména zákonem o ochraně přírody a krajiny, užívali neuváženě, dokonce jej mnohdy zneužívali. Často sami sebe stavěli do pozice jakéhosi vševědoucího otce, který nejlépe ví, co je pro jeho nezdárné děti nejlepší a co je schopen i proti jejich vůli prosadit. Zdá se, že ochránci přírody zapoměli, že lidé, se kterými vstupují jako účastníci různých schvalovacích procesů do kontaktu, jsou samostatně myslící bytosti, majitelé nemovitostí, podnikatelé a v neposlední řadě také svobodně zvolení představitelé samosprávy. Ochrana přírody není samospasitelnou, náboženství podobnou doktrínou, ale měla by být jedním ze tří pilířů trvale udržitelného rozvoje, tedy pilířem, který bez ekonomiky a sociálních vztahů sám celou stavbu neudrží.

Typickým příkladem takového postupu je téměř dva roky trvající jednání o vojenském újezdu Boletice. Jedná se o území, které bylo od roku 1947 postupně vysídleno a následně armádou poškozeno natolik, že sama armáda odhaduje škody na několik miliard korun. Území, do kterého má dnes přístup jen několik vyvolených, kde je i do budoucna plánováno cvičení vojsk a které bylo nákladem několika milionů korun ohraničeno tabulemi se zákazem vstupu. Je to 23 tisíc hektarů nepřístupného území, jehož navrácení pod správu okolních obcí může zásadně pomoci k rozvoji turistického ruchu, neboť dnes neslouží Jihočechům vůbec.

Jihočeský kraj, vědom si své povinnosti dbát o rozvoj území, se začátkem roku 2003 začal zabývat možností rozšířit turistickou sezónu na Šumavě v zimním období. Jako jedno z míst, které by přicházelo v úvahu pro vybudování areálu pro sjezdové lyžování, byla vybrána oblast kopce Chlum v Boletickém prostoru. Tento výběr se zdál být vhodný, protože toto území nebylo v té době chráněno žádným režimem ochrany přírody, leží totiž mezi CHKO Šumava a CHKO Blanský les. Návrh byl podpořen zastupitelstvem Jihočeského kraje a po úvodních jednáních s tehdejšími ministrem obrany Tvrdíkem se tato možnost zdála velmi nadějná.

V tuto chvíli vstupuje na scénu ochrana přírody. Celé území výcvikového prostoru Boletice se objevuje v návrhu ptačích oblastí v rámci systému NATURA 2000. Hranice výskytu ptáků je čirou náhodou úplně totožná s hranicí, vytýčenou armádou, jakoby si ptáci svá hnízda stavěli podle vojenských map. Ve vyjádřeních představitelů ochrany přírody začíná být toto území označováno jako nesmírně cenné, zejména oblast Chlumu je údajně nenahraditelná. Připomínám, že do této doby nebyla zahrnuta ani do chráněné krajinné oblasti. Začíná být užíváno slovní spojení „armádní management ochrany přírody“ jako zkratka pro to, že území Boleticka se nejlépe daří právě pod správou armády, že některým přírodním útvarům se nejlépe daří pod pásy tanků a na dopadových plochách dělostřeleckých granátů. Fakt případného převodu území pod veřejnou správu, pod správu volených orgánů, je pak spojován s jakoby samozřejmou újmou na životním prostředí.

Takovýto přístup ochránců přírody zásadně odmítám a považuji jej za hrubé podcenění systému volené samosprávy. Obecní a krajská samospráva je základním článkem demokratické společnosti a naše společnost si vytvořila mechanismy, umožňující v souladu se

zákonem zablokovat sebe výnosnější podnikatelský záměr, je-li v rozporu s řádně schválenými režimy ochrany přírody. To, zda na kopci Chlum vznikne lyžařský areál, je pro mne věc druhotná. Základní věcí je to, aby území Boletic bylo převedeno pod veřejnou správu a aby občané Jihočeského kraje i jeho návštěvníci mohli svobodně vstupovat na jeho pláň a do jeho lesů s důvěrou v jejich odpovědnost a sebekázeň.

Jan Zahradník